

Vergaderjaar 2022–2023

36 235

Invoering van een tijdelijke solidariteitsbijdrage (Wet tijdelijke solidariteitsbijdrage)

B

VOORLOPIG VERSLAG VAN DE VASTE COMMISSIE VOOR FINANCIËN¹

Vastgesteld 1 december 2022

Het voorbereidend onderzoek van dit wetsvoorstel geeft de commissie aanleiding tot het maken van de volgende opmerkingen en het stellen van de volgende vragen.

1. Inleiding

De leden van de fractie van de **VVD** hebben met belangstelling kennisgenomen van bovengenoemd wetsvoorstel. Graag stellen zij de volgende vragen.

De leden van de fractie van het **CDA** hebben met belangstelling kennisgenomen van het wetsvoorstel. Zij verzoeken de regering in te gaan op de volgende vragen.

De leden van de fracties van **GroenLinks** en de **PvdA** gezamenlijk hebben met belangstelling kennisgenomen van het voorstel. Zij steunen het voornemen van de regering om overwinsten van fossiele energiebedrijven wegens onvoorziene omstandigheden te belasten. Zij hebben daarover nog enkele vragen.

De leden van de fractie van **50PLUS** hebben met belangstelling kennisgenomen van het wetsvoorstel. Zij maken graag van de gelegenheid gebruik voor het maken van enkele opmerkingen en het stellen van enkele vragen.

¹ Samenstelling:

Essers (CDA) (*voorzitter*), Prast (PvdD), Backer (D66), Ester (CU), Faber-van de Klashorst (PVV), Van Apeldoorn (SP), Van Strien (PVV), Jorritsma-Lebbink (VVD), N.J.J. van Kesteren (CDA), Schalk (SGP), Van Rooijen (50PLUS), Vos (VVD), Van Ballekom (VVD), Berkhout (Fractie-Nanninga), Crone (PvdA), Frentrop (Fractie-Frentrop), Geerdink (VVD), Karimi (GL) (*ondervoorzitter*), Van der Linden (Fractie-Nanninga), Otten (Fractie-Otten), Rietkerk (CDA), Rosenmöller (GL), De Boer (GL), Van der Voort (D66), Raven (OSF) en Fiers (PvdA).

2. Vragen van de leden van de fractie van de VVD

Het wetsvoorstel voert met terugwerkende kracht een tijdelijke solidariteitsbijdrage in voor het jaar 2022. Maatregelen voor 2023 en 2024 zijn in het Belastingplan 2023 via een verhoging van de cijns in de Mijnbouwwet vormgegeven. Er worden dus in een korte periode twee verschillende maatregelen voorgesteld met min of meer hetzelfde bereik. Hoe verhouden deze beide maatregelen zich tot elkaar, vragen de leden van de fractie van de **VVD**. In hoeverre richten beide maatregelen zich op dezelfde belastingplichtigen? Waarom is niet voor één maatregel gekozen voor de jaren 2022 tot en met 2024? Kan er sprake zijn van dubbele belastingheffing?

De uitvoeringstoets bij dit wetsvoorstel gaat in op de complicerende rol van de transacties binnen een fiscale eenheid voor de bepaling van de grondslag van de aangiftebelasting. De boekjaren 2018 tot en met 2022 zijn voor de bepaling van de hoogte van de solidariteitsbijdrage relevant. Het is een nieuw, tijdelijk en zeer complex vormgegeven middel met incidentele personele gevolgen voor de Belastingdienst ter grootte van 52,6 FTE en waarschijnlijk een minimaal even grote personele inzet aan de zijde van de belastingplichtigen. Waarom is niet gekozen voor een tijdelijke verhoging van de cijns met minder administratieve en uitvoeringseffecten, met eenzelfde budgettair beslag?

3. Vragen van de leden van de fractie van het CDA

De leden van de **CDA**-fractie verzoeken de Staatssecretaris alsnog in te gaan op de twee technische vragen over de tijdelijke solidariteitsbijdrage die in de nadere reactie van de Nederlandse Orde van Belastingadviseurs van 25 november 2022 zijn gesteld.²

Wat vindt de regering van de stelling van de redactie van Vakstudie Nieuws (V-N) dat de EU-verordening waar dit wetsvoorstel op is gebaseerd niet gebaseerd had moeten zijn op art. 122 VwEU maar op art. 115 VwEU, zodat een aanneming van de verordening met unanimitie in plaats van gekwalificeerde meerderheid vereist was?³ Deze vraag is vooral relevant omdat Polen en Slowakije tegen hebben gestemd.

4. Vragen van de leden van de fracties van GroenLinks en de PvdA gezamenlijk

De regering merkt op dat de tijdelijke solidariteitsbijdrage voor 2022 en de gascijns voor 2023 en 2024 voorziet in de dekking die nodig is voor tegemoetkoming voor de hoge energieprijzen en het energieplafond van 2023 én voorziet in het afkomen van de hoge winsten van fossiele energiebedrijven. De leden van de fracties van **GroenLinks** en de **PvdA** vragen zich echter af of er geen lacunes zitten in dit pakket van regelingen voor de periode 2022 t/m 2024. Wordt er bijvoorbeeld door de huidige omstandigheden onvoorzien (en eigenlijk onverdiend) extra winst gemaakt bij het importeren van Liquefied Natural Gas (LNG) naar Nederland? Kan de regering een overzicht geven van de specifieke categorieën energiebedrijven die excessieve winsten maken naar aanleiding van de oorlog in Oekraïne en daarbij aangeven door welke

² Nadere reactie pakket Belastingplan 2023 en gevoegde wetsvoorstellen, zie <https://www.nob.net/nadere-reactie-pakket-belastingplan-2023-en-gevoegde-wetsvoorstellen>. Het betreffen vragen uit de consultatiefase, die in de bijlage op een rijtje worden gezet (zie p. 4 brief). De nadere reactie is geregistreerd onder griffinummer 171974.03.

³ Vakstudie Nieuws, V-N 2022/51.5, *Wetsvoorstel Wet tijdelijke solidariteitsbijdrage ingediend bij Tweede Kamer*, 22 november 2022.

maatregelen die de overwinst van elke categorie belast wordt? En wat is de verhouding van de tijdelijke solidariteitsbijdrage tot de andere energiebelastingmaatregelen die de regering heeft voorgesteld, zoals onder andere de verhoging van de gascijns?

5. Vragen van de leden van de fractie 50PLUS

Terugwerkende kracht

De regering geeft aan dat de balans tussen het belang van betrokken partijen en het algemeen belang zorgvuldig is gewogen. De regering erkent dat de solidariteitsbijdrage, met name gezien de terugwerkende kracht, een inbreuk is op een gerechtvaardigde verwachting van betrokken partijen. De regering geeft aan dat zij in beginsel zeer terughoudend is met het introduceren van heffingen met terugwerkende kracht. De leden van de fractie van **50PLUS** vragen of toegelicht kan worden waarom in dit geval deze inbreuk gerechtvaardigd is.

Budgettaire

1. De regering erkent dat dit voorstel een negatief effect kan hebben op de investeringsbereidheid in projecten die de productie versnellen en die onder meer de dalende gasproductie kunnen afremmen. De regering antwoordt dat het op dit moment in gesprek is met de sector ten aanzien van de investeringen en de mogelijkheden voor een investeringsaftrek in de Mijnbouwwet. Meegewogen wordt dat er budgettaire inpassing vereist is. Aan welke modaliteiten voor een investeringsaftrek wordt gedacht? Is invoering in 2023 mogelijk? Wat zijn de budgettaire gevolgen ervan?
2. Welke gevoeligheidsanalyse kan worden toegepast op de raming van de opbrengst van de solidariteitsbijdrage in 2022? Hoe zeker is de geraamde opbrengst? Wat zijn de belangrijkste onzekerheden?
3. Kan een totaal budgettaire overzicht – inclusief de solidariteitsbijdrage – worden gegeven van het totaal pakket Belastingplan (Belastingpakket) voor de jaren 2022 t/m 2025 en structureel (waarbij + = saldo verbeterend/lastenverzwarend)?
4. De Minister van Financiën heeft bij de Algemene Financiële Beschouwingen aangegeven dat ook gekeken wordt naar verlenging van de solidariteitsbijdrage. Mocht verlenging plaatsvinden in 2023, wat is dan de geraamde opbrengst van de solidariteitsbijdragen in 2023 en wat is daarbij de gevoeligheidsanalyse? Wat is dan de omvang van derving van opbrengst van deze bijdrage, als gevolg van de aftrekbaarheid van de extra cijns op de fiscale winst onder de vennootschapsbelasting?
5. Deze leden hebben kennisgenomen van de brief van Minister Jetten en Staatssecretaris Van Rij aan de Tweede en Eerste Kamer van 30 november 2022 inzake een uitvoeringswet voor een tijdelijk plafond marktinkomsten elektriciteitsproducenten met terugwerkende kracht. Het kabinet hoopt met een extra belasting op de overwinst van elektriciteitsproducenten bijna 2 miljard op te halen. Het besluit vloeit voort uit het besluit van de Europese Commissie om zo'n belasting in te voeren. De extra belasting gaat gelden voor bedrijven die meer dan 130 euro per megawattuur elektriciteit verdienen. De belasting gaat al in vanaf 1 december 2022 en geldt tot 1 juli 2023. Het kabinet verwacht 1,8 miljard op te halen. Deze leden wijzen op de gevolgen die het voorstel zal hebben voor deze bedrijven met terugwerkende kracht tot 1 december 2022. Kan worden ingaan op artikel 104 van de Grondwet dat bepaalt dat belastingen worden geheven uit kracht van een wet en dat andere heffingen van het Rijk bij de wet worden geregeld? Deze leden hebben zorgen over hetgeen

wordt opgemerkt in een artikel in het Financieel Dagblad van 30 november 2022, onder de subkop «Ontduiking en Ontwijking».⁴ Daarin wordt opgemerkt dat de heffing volgens eerdere ambtelijke notities onuitvoerbaar zou zijn. De Minister is volgens het artikel beducht voor mogelijk misbruik dat ook kan leiden tot niet voorziene ontduiking en ontwijking. Deze leden zouden een korte en voorlopige eerste reactie hierop op prijs stellen.

De leden van de vaste commissie voor Financiën zien de reactie van de regering met belangstelling tegemoet en ontvangen de memorie van antwoord graag uiterlijk vrijdag 2 december 2022.

De voorzitter van de vaste commissie voor Financiën,
Essers

De griffier van de vaste commissie voor Financiën,
De Man

⁴ Knoop, B. «Extra taks op overwinsten stroomproducenten moet € 1,8 mrd opleveren», in: het financieele dagblad (30 november 2022).